

Tècniques d'Intervenció Educativa en Funció de la Diversitat

Estratègies i metodologies per treballar amb persones amb necessitats educatives específiques i promoure la inclusió educativa i social.

Creant Espais Inclusius d'Aprenentatge

Quan es parla de les necessitats educatives i de les tècniques de treball associades, és fonamental generar espais adequats per a l'aprenentatge o per al desenvolupament d'activitats. Això és essencial per aconseguir la inclusió de totes les persones, independentment de les seves característiques individuals.

La primera condició indispensable per aplicar qualsevol estratègia és aconseguir l'ambient necessari per iniciar un procés individual o específic. Les necessitats educatives es caracteritzen per la presència de trastorns de l'aprenentatge, del comportament i del desenvolupament, altes capacitats intel·lectuals, i diferents tipus de diversitat funcional com la intel·lectual, física, auditiva o visual.

Identificant i Abordant els Trastorns de l'Aprenentatge

Els trastorns de l'aprenentatge es manifesten quan la persona presenta dificultats en un o més dels processos psicològics bàsics implicats en la comprensió o l'ús del llenguatge, tant oral com escrit. Aquestes dificultats es poden reflectir en una capacitat imperfecta per escoltar, parlar, pensar, llegir, escriure, lletrejar o realitzar càlculs matemàtics.

Disortografia

Dificultat per utilitzar correctament l'ortografia. És un conjunt d'errors que afecten la paraula, no el traçat.

Disfàsia

Alteració que afecta el llenguatge, la lectura i l'escriptura, similar a l'afàsia però que es presenta en la infància.

Dislèxia

Dificultat en la lectura que impedeix una comprensió correcta del text.

Discalcúlia

Dificultat o discapacitat per aprendre matemàtiques i realitzar càlculs numèrics.

Disgràfia

Dificultat o impossibilitat d'escriure correctament, especialment en la formació de les lletres.

Estratègies d'Intervenció per a Trastorns d'Aprenentatge i Comportament

Trastorns de l'Aprenentatge

- Utilitzar material auditiu per reforçar l'aprenentatge
- Fer l'aprenentatge més concret amb exemples pràctics
- Utilitzar materials manipulatius i objectes tangibles
- Incorporar objectes familiars o quotidians
- Realitzar una avaluació diferenciada, oral si cal
- Utilitzar material visual per a l'ensenyament i l'avaluació
- Motivar la realització de tasques petites i assequibles

→ Explicar les instruccions utilitzant material visual

→ Donar instruccions clares i explicar què s'espera constantment

→ Mantenir la calma davant conductes inadequades

→ Donar més temps per respondre oralment i per escrit

→ Dividir les activitats en passos curts i manejables

→ Modelar les instruccions per a cada activitat

→ Treballar l'espera del torn i reforçar conductes positives

Trastorns del Comportament

Els trastorns del comportament són desordres emocionals caracteritzats per conductes inadequades al moment o al lloc on es produeixen. Inclouen el trastorn negativista desafiànt i el TDAH.

Altes Capacitats Intel·lectuals i Trastorns del Desenvolupament

Altes Capacitats Intel·lectuals

Es caracteritzen per una intel·ligència superior a la mitjana, tant en la manera d'aprendre com de sentir. Les persones amb altes capacitats poden destacar en diferents àmbits: lògic-espacial, artístic-creatiu, social o físic.

Estratègies d'Intervenció:

- Donar importància als seus interessos personals
- Crear activitats complementàries que els motivin
- Fomentar activitats més complexes i desafiantes

Superdotació

A partir dels 13 anys, nivell elevat de recursos cognitius i aptituds intel·lectuals

Talent Simple/Complex

A partir dels 13 anys, elevada aptitud en un àmbit específic

Precocitat Intel·lectual

Menors de 13 anys amb característiques de superdotació o talent

Trastorns Generalitzats del Desenvolupament

Alteracions en les interrelacions socials que es manifesten en dificultats per relacionar-se i manca de reciprocitat emocional. Poden afectar el llenguatge, l'atenció o la percepció.

Estratègies Educatives:

- Fer adaptacions segons necessitats observades
- Crear activitats que ensenyin habilitats socials
- Establir normes i rutines clares
- Anticipar modificacions en les activitats

DIVERSITAT FUNCIONAL

Diversitat Funcional: Un Enfocament Inclusiu

La diversitat funcional és un terme alternatiu al de discapacitat que ha començat a utilitzar-se per iniciativa de les mateixes persones afectades, amb la voluntat de substituir termes pejoratius com "discapacitat" o "minusvalidesa". El terme va ser proposat al Fòrum de Vida Independent el gener de 2005, reconeixent que totes les persones funcionen de manera diferent i que aquesta diversitat és una riquesa social.

Aquest enfocament posa l'èmfasi en les capacitats de les persones i en l'eliminació de barreres socials, arquitectòniques i actitudinals que dificulten la seva participació plena en la societat.

Estratègies per a l'atenció a la Diversitat Intel·lectual i Física-Motriu

Suport constant

Atenció individualitzada i acompanyament

Material visual

Suports gràfics i pictogrames clars

Activitats adaptades

Tasques graduades segons nivell

Normes clares

Rutines predictibles i regles simples

Diversitat Física-Motriu

És una condició funcional del cos humà que pot provocar dificultats o impossibilitats motrius per caminar, córrer, agafar objectes, pujar escales, aixecar-se, seure, mantenir l'equilibri, controlar esfínters o accedir a espais amb barreres arquitectòniques.

La diversitat intel·lectual fa referència a persones que presenten limitacions significatives tant en el funcionament intel·lectual com en la conducta adaptativa, expressades en habilitats conceptuals, socials i pràctiques.

Comunicació

Parlar a l'alçada dels ulls de la persona

Accessibilitat

Fer adaptacions en l'estructura de l'espai

Inclusió

Integrar en totes les activitats amb rols específics

Valoració

Utilitzar reforç positiu i valorar aportacions

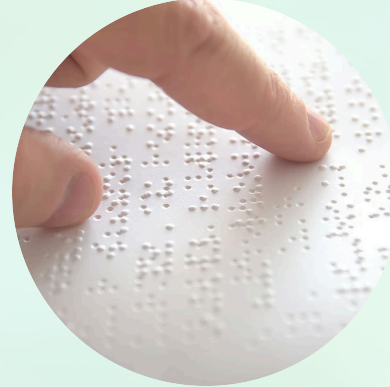
Estratègies per a la Diversitat Auditiva i Visual

Diversitat Auditiva

Limitació sensorial relacionada amb l'audició que pot afectar una o ambdues oïdes.

- Utilitzar material visual i reforçar amb dibuixos
- Aprendre paraules bàsiques en llengua de signes
- Parlar amb naturalitat, articulant bé les paraules
- Facilitar la lectura labial si la persona la domina
- Realitzar activitats que impliquin el sentit del tacte
- Proporcionar avaluació visual i utilitzar dibuixos
- Adequar l'espai per al contacte visual entre tothom

Diversitat Visual

Manca, disminució o defecte de la visió. Inclou ceguesa (absència total de resposta visual) i baixa visió (pèrdua parcial compensable).

- Comunicar verbalment tot el que succeeix a l'entorn
- Utilitzar material ampliat (lletres o dibuixos)
- Familiaritzar la persona amb l'espai
- Comunicar qualsevol canvi en materials o mobiliari
- Utilitzar material auditiu i tàctil
- Fer servir el braille si està adquirit
- Llegir en veu alta el que s'escriu
- Col·locar elements lluminosos per senyalitzar

Educació Intercultural: Estratègies i Tècniques

L'educació intercultural és un enfocament educatiu de caràcter inclusiu que parteix del respecte i la valoració de la diversitat cultural. És imprescindible per assolir una educació integral i pretén eliminar elements que dificulten la convivència entre cultures, com ara la discriminació, l'exclusió i el racisme.

Consciència Cultural

Prendre consciència de la pròpia cultura i de les altres, entenent que totes són igualment vàlides

Empatia

Utilitzar l'empatia com a eina per combatre el racisme i evitar estereotips

Igualtat

Crear entorns d'igualtat mitjançant la creativitat i el coneixement de diverses cultures

Obertura

Fomentar l'obertura social i cultural, entenent la cultura com a realitat dinàmica

Les tècniques inclouen jocs, esports, contes, lectures, materials audiovisuals (cançons, pel·lícules, documentals), tallers i exposicions. Són especialment efectius els mercats interculturals, les mostres gastronòmiques, els tallers de danses i instruments tradicionals i els fòrums de debat sobre temes generals com els drets dels infants o el paper d'internet en les relacions personals.

Metodologia de la Coeducació: Construint Igualtat

La metodologia coeducativa parteix del reconeixement de les diferències socials i sexuals entre persones derivades del gènere, entenent la diversitat de gènere com una forma de diversitat cultural. Aquesta metodologia reconeix i posa en valor pràctiques i valors tradicionalment associats a diferents gèneres.

L'objectiu principal és eliminar els estereotips de gènere i superar les desigualtats socials i jerarquies culturals.

Sexe vs. Gènere

El sexe ve determinat per característiques físiques i genètiques naturals. El gènere fa referència a la construcció social que cada cultura elabora, assignant rols, identitats i capacitats diferents.

Funció Social

La coeducació contribueix a erradicar actituds generadores de violència de gènere mitjançant la transmissió de valors com la tolerància i el respecte a la diferència. Prevé conflictes i dota infants i joves d'eines per resoldre'ls pacíficament.

Eines Pràctiques

Es treballa el desenvolupament d'habilitats per a la convivència, la creació d'entorns que fomentin la igualtat i la resolució de conflictes mitjançant el diàleg i el rebuig de la violència.